БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО
ГЕОФИЗИКА, ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ
№ 629/23.11.2026 г.
СОФИЯ

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Мариан Стоянов Върбанов – член на научното жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 4.4. „Науки за Земята“, научна специалност „Хидрология на сушата и водните ресурси“

Настоящото становище е изготвено на основание Заповед № 56/17.09.2026 г. на директора на НИГГГ-БАН и решението на заседанието на Научното жури от 19.10.2026 г. То е съобразено с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ.

Кандидат: гл. ас. д-р Петя Георгиева Захариева

I. Изисквания към кандидата

Гл. ас. д-р Петя Георгиева Захариева е придобила образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Екология на селищни системи“ в Аграрния университет – Пловдив през 2016 г. През 2022 г. придобива образователната и научна степен „доктор“ по специалност „Екология и опазване на екосистемите“ с дисертационен труд на тема „Съдържание на тежки метали в риби и техни паразити от река Дунав – екология и биоиндикация“. От 2023 г. заема академичната длъжност „главен асистент“ в НИГГГ-БАН, Център по хидрология и водно стопанство.

Научните ѝ интереси са насочени към оценката на екологичното състояние на водни екосистеми чрез биологични елементи за качество, изследването на ихтиофауната и паразитните съобщества на риби, както и към установяването на съдържанието и циркулацията на тежки метали и металоиди във води, седименти и хидробионти.

Въз основа на представените документи, резултатите от административната им проверка и протокола от първото заседание на научното жури не се установяват нарушения в процедурата. Кандидатката е допусната до участие и въз основа на тези обстоятелства съм изготвил настоящото становище. Представените материали удостоверяват изпълнение на приложимите формални изисквания за заемане на академичната длъжност.

II. Изисквания към научноизследователската и научно-приложната дейност

Представената за конкурса научна продукция не повтаря публикациите, свързани с придобиването на образователната и научна степен „доктор“. По група показатели кандидатката отчита 50 точки по А при изискуеми 50, 147 точки по В при минимум 100, 239 точки по Г при минимум 220 и 104 точки по Д при минимум 60 съгласно минималните изисквания на НИГГГ-БАН. След прочита на представените за участие в конкурса публикации статията с индекс Г-7-8 не приемам за оценяване поради несъответствие на тематиката ѝ с характеристиката на научната специалност на конкурса. Също така, статията с индекс Г-7-21 е оценена от кандидатката с 8 точки, но проверката показа, че изданието с ISSN 1312-6318 (Print) и ISSN 2367-5845 (Online) „Научни трудове“ (Scientific Works) на Академичното издателство на Аграрен университет – Пловдив не се индексира в

Web of Science Core Collection (няма Импакт фактор и не попада в индексите SCIE или ESCI), но е реферирано в специализираната база данни CAB Abstracts. Поради тази причина присъждам на публикацията 6 точки. По този начин сумата от точките по група Г оценявам на 227. Общият резултат след проверката е 528 точки при изискуем общ минимум 430 точки.

По отношение на показател Д са представени доказателства 20 цитирания, формиращи 104 точки. Прави впечатление че значителна част от цитиранията са в издания, индексирани и реферирани в международни бази данни.

Публикационната дейност е съсредоточена в няколко взаимно допълващи се направления. Първото обхваща изследвания на ихтиофауната и паразитофауната на речни екосистеми, включително предоставяне на нови данни за видовото разнообразие, разпространението на паразити и структурата на паразитните съобщества. Проучванията обхващат р. Дунав и редица вътрешни реки в България. Второто направление е свързано с концентрациите и циркулацията на тежки метали и металоиди, основно Cu, Cd и As, в системата вода – седименти – риби – паразити. Получените резултати имат значение за проследяване на натрупването на замърсители във водните организми и за оценка на потенциала на рибите и техните паразити като биоиндикатори.

Особено съществено за тематиката на конкурса е направлението, свързано с екологичния мониторинг на речни екосистеми чрез биологични елементи за качество, в частност макрозообентос. Този подход е в съответствие с Рамковата директива за водите (Директива 2000/60/ЕО), която поставя биологичните елементи в основата на оценката на екологичното състояние на повърхностните водни тела. Изследванията на кандидатката допринасят с нови данни за състоянието на конкретни речни участъци и показват приложимостта на биологичните показатели при характеризиране на екологичните промени. Изследванията върху паразитите и паразитните съобщества следва да се разглеждат като допълнителен биоиндикационен подход, разширяващ възможностите за комплексна оценка, а не като заместващ нормативно определените биологични елементи за качество.

Като научно-приложен резултат е формулираното мотивирано предложение за включване на нов мониторингов пункт на р. Мечка при с. Леново в системите за мониторинг на повърхностните води в Източнобеломорския район. То е основано на резултати от биологично обследване и оценка на състоянието на изследвания речен участък. От значение са и данните за установени повишени концентрации на тежки метали и металоиди в отделни компоненти на речните екосистеми.

В автобиографията са посочени 15 проекта, в чието изпълнение е участвала кандидатката. Сред тях като тематично значими за конкурса се открояват проектът „Мониторинг на повърхностни и карстови води в избрани водосбори от басейна на река Марица (средно течение)“, финансиран по договор № Д01-321/30.11.2023 г. в рамките на НПКНИ 2020–2027, и работен пакет I.6.2 по ННП „Критични и стратегически суровини за зелен преход и устойчиво развитие“ – „Мониторинг, анализ и оценка на антропогенното въздействие

върху качественото състояние на повърхностни води и сладководни екосистеми вследствие на добива и преработката на стратегически и критични суровини“ (договор № Д01-206/08.11.2024 г.). Участието на кандидатката в тези проекти е показател за активно участие в изследването, анализа и оценката на екологичното състояние и трансформации на водните екосистеми под влияние на антропогенната дейност.

Представените научни и научно-приложни приноси са подкрепени с публикации и резултати от изследвания. Те имат комплексен характер и съчетават екологични, хидробиологични и аналитични аспекти на изучаването на речните екосистеми. Съществена тяхна страна е приложението на биологични показатели за оценка на екологичното състояние, допълнено от изследвания на замърсители и техния трансфер във водната среда.

III. Мнения, препоръки и бележки

Приемам представената научна продукция за тематично релевантна към професионалното направление и научната специалност на конкурса. В същото време комплексният характер на изследванията предполага по-нататъшно развитие на сътрудничеството между специалисти по хидрология, хидрохимия и хидробиология, така че биологичните оценки да се интерпретират в по-тясна връзка с хидроложките характеристики и хидрохимичния режим на изследваните водни тела.

Заключение

В резултат на анализа на представените материали не констатирам нарушения в процедурата. Кандидатката изпълнява минималните национални и институционални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 4.4. „Науки за Земята“, научна специалност „Хидрология на сушата и водните ресурси“. Научната ѝ продукция съдържа резултати с приносен характер, като особено значение за конкурса имат изследванията върху биологичните елементи за качество и приложението им при оценка на екологичното състояние на речни екосистеми.

Въз основа на представената научна продукция, получените научни и научно-приложни резултати и установеното съответствие с минималните изисквания давам положителна оценка и предлагам на Научното жури да предложи на Научния съвет на НИГГГ-БАН да избере гл. ас. д-р Петя Георгиева Захариева на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 4.4. „Науки за Земята“, научна специалност „Хидрология на сушата и водните ресурси“.

Дата: 19.11.2026

ЧЛЕН НА НАУЧНОТО ЖУРИ:
(проф. д-р Мариан Върбанов)